

Отелло відважно пасеться неподалік

— **А** ще вчора здужав, — промовила Мод. Її вуха нервово посмикувались.

— До чого тут це? — заперечив найстарший баран отари, сер Річфілд. — Він же помер не від захворювання. Заступ — не хвороба.

Вівчар нерухомо лежав у по-ірландському смарагдовій траві під стодолю неподалік путівця. На його светр із норвезької вовни вже опустилася самотня ворона і з професійним зацікавленням позирала на потрухи. Поряд сидів вельми вдоволений кролик. А трохи далі, біля кручі, радилися вівці.

Знайшовши вранці свого пастуха незвично захопленим і безживним, вони зуміли зберегти спокій, чим дуже пишалися. З переляку та зопалу, звісно ж, не обійшлося без кількох необдуманих вигуків, як-от: «Хто тепер закладатиме нам сіно?» або «Вовк! Вовк!». Але міс Мейпл швидко погамувала цю паніку, пояснивши, що в розпал літнього буйнотрав'я на їхньому найзеленішому в Ірландії пасовищі сіно став би їсти тільки дурень і що навіть найхитріший вовк не протикає жертву заступом. А саме таке знаряддя, поза всяким сумнівом, стирчало із заросених нутроців пастуха.

Міс Мейпл була найрозумнішою вівцею у всьому Гленкіллі, а дехто навіть наполягав, що й у цілому світі. От тільки довести це було неможливо. Бо хоч у Гленкіллі

й проводили щорічний конкурс на звання найрозумнішої вівці, але в тім-то й виявлявся феноменальний інтелект міс Мейпл, що вона не брала участі в тих змаганнях. Адже заквітчаного конюшиновим вінком переможця (який зрештою міг з'їсти здобуті «лаври») не один день водили пабами сусідніх сіл, де змушували знов і знов показувати, завдяки яким штукам він здобув (на свою дурну голову) цей титул, кліпати від тютюнового диму, що аж очі сльозилися, і пити «Гіннес», доки ноги тримали. А пастух відтоді ще й покладав на нього провину за кожну витівку, що траплялася на пасовищі: розумників завше підозрюють першими.

Але Джордж Гленн більше не міг звинуватити жодну вівцю хоч у чомусь. Він лежав прохромлений неподалік путівця, поки овечки радилися, як їм тепер бути. Вони стояли біля самої кручі (бо туди не долинав запах крові) між синім, як море, небом і синім, як небо, морем, почувачись відповідальними.

— Пастухом він був поганеньким, — зауважила Гезер. Зовсім юна, вона ще не встигла забути, як Джордж напровесні підрізав їй показний ягнячий хвостик.

— Авжеж! — підтримала її Хмарка, найпишнорунніша вівця, яку тільки можна собі уявити. — Він не цінував нашу працю. Постійно повторював: «Норвезькі овечки ліпші! Норвезькі овечки вовнистіші!». І светр на ньому чужинський — із Норвегії присланий. Ганьба! Який пастух так скривдив би свою отару?

Між Гезер, Хмаркою та Моплом зав'язалася тривала суперечка. Кабасик наполягав, що хорошого пастуха визначає кількість та якість корму, а в цьому сенсі нарікати на Джорджа Гленна анітрохи не можна було. Зрештою, вони зійшлися на тому, що хороший пастух ніколи не підрізає ягнятам хвости, не тримає вівчарку, годує від пуза — насамперед хлібом і цукром, але й здоровою їжею, як-от

силосом, комбікормом і буряками (так, усі сперечальники були дуже розважливими), — а одягається тільки в те, що постачає його отара: немовби в сплетене з овечої вовни руно. Тоді він мав би дуже гарний вигляд, наче й сам — вівця. Всяк, звісно, розумів, що аж такого досконалого створіння не знайти в цілому світі. Але ідея все одно була чудовою. Овечки трішки позіхали й уже хотіли розходитися, вельми вдоволені, що прояснили всі спірні питання.

Аж раптом міс Мейпл, яка досі не брала участі в суперечці, промовила:

— Невже вам не кортить дізнатися, від чого він загинув? Сер Річфілд спантеличено глянув на неї.

— Від заступа. Ти теж не вижила б із такою важенькою залізякою в животі. Не дивно, що він мертвий.

Вожак злегенька здригнувся.

— А звідки взявся заступ?

— Хтось його ввіткнув. — Для сера Річфілда питання було вичерпане, але воно раптом зацікавило Отелло — єдиного в отарі, хто мав чорну масть.

— Це могла зробити тільки людина. Чи дуже велика мавпа. — Бурхлива юність Отелло минула в дублінському зоопарку, і він ніколи не оминав нагоди на це натякнути.

— Людина. — Мейпл удоволено кивнула, бо коло підозрюваних швидко звужувалося. — Гадаю, ми маємо з'ясувати, що то була за людина. Це наш обов'язок перед старим добрим Джорджем, який теж неодмінно старався знайти винуватця, коли когось із ягнят роздирав здичавілий собака. А до того ж був із наших — нашим вівчарем. І права протикати його заступом не мав ніхто. Це пововчому, це вбивство!

Тепер вівці таки сполошилися. Та й вітер подув у бік моря, доносячи тепер несильний, але досить виразний запах свіжої крові.

— Ну знайдемо ми, хто ввіткнув заступ, — і що тоді? — нервово спитала Гезер.

— Справедливість! — бекнув Отелло.

— Справедливість! — підхопила отара.

Так вівці й вирішили розібратися в підступному вбивстві свого пастуха, Джорджа Гленна.

*

Спершу міс Мейпл пішла оглянути труп. Неохоче. Бо під літнім ірландським сонцем від Джорджа вже віяло тлінням, а від цього запаху кожній вівці аж мороз поза спиною йшов.

Спочатку вона обдивилася пастуха з чималої відстані. Ворона, несхвально каркнувши, спурхнула геть на чорних крилах, і Мейпл наважилася наблизитися, оглянути заступ та обнюхати одяг і обличчя. А зрештою (збившись у купу на безпечній віддалі, отара аж затамувала подих!) навіть покопирсалася мордою в рані. Чи так принаймні здавалося здалеку. І тоді повернулася до інших зі скривавленим носом.

— Ну? — спитав Мопл, не витримавши напруження. Кабасик ніколи не вирізнявся особливою витримкою.

— Він мертвий, — відказала міс Мейпл. Повідомляти наразі більше вона, здавалося, не хотіла й натомість поглянула в бік путівця.

— Треба підготуватися. Рано чи пізно сюди прийдуть люди. Ми маємо спостерігати за їхніми діями, зауважувати їхні слова. І не варто стояти так підозріло, усією купою. Нам варто поводитися природно.

— Та ми ж і поведимося природно, — заперечила Мод. — Джордж мертвий. Його вбили. Нам що, пастися неподалік, де трава ще забризкана кров'ю?

— Еге. Саме так ми й маємо вчинити. — Чорний Отелло рішуче виступив наперед і, забачивши нажахані морди

решти, звузив ніздрі. — Не бійтеся, я беру це на себе. Бо ж юнаком пожив своє біля вольєра з хижаками, тож до крові мені не звикати.

Гезер тієї-таки миті подумала, що цей баранець — неабиякий зух, і вирішила надалі пастися біля нього частіше. Звісно, коли Джорджа приберуть, а траву начисто відміє свіжий літній дощик.

Міс Мейпл розставила вартових. Сер Річфілд, який попри вік мав гострий зір, зайняв позицію на пагорбі, звідки поверх живоплотів відкривався огляд ген на асфальтовану дорогу. А підсліпуватий, зате пам'ятливий, Мопл мав перебувати біля вожака й запам'ятовувати все, що той побачить. Гезер і Хмарка чатували на стежині, що перетинала вигін: перша — біля ворітьєць із боку села, а друга — там, де шлях ховався в улоговині. Чорноголова Зора не боялася висоти, тому розташувалася на вузькому скельному уступі над урвищем і пильнувала за берегом. Зора стверджувала, що серед її предків був муфлон, і дивлячись, як спокійно вона походить над прірвою, у це майже можна було повірити.

Неподалік від того місця, де Джорджа пришилили заступом до землі, причаївся в тіні дольмена Отелло, щоб у разі потреби повсякчас мати змогу непомітно наблизитися. Сама міс Мейпл участі в дозорі не взяла, бо, ставши біля напувалки, намагалася відмити ніс від слідів крові.

А інші поводитися природно.

*

Незабаром стежкою попростував Том О'Меллі. Уже на підпитку, він ішов із Голаха до Гленкілла, щоб завітати й до тамтешнього пабу. Свіже повітря, зелень, блакить — ну краса. Крикливі мартини носяться за здобиччю так швидко, що аж голова йде обертом. А попереду мирно пасеться

Джорджеве стадо. Який мальовничий краєвид — наче з рекламного проспекту! Одна вівця наважилася вилізти казна-куди й велично всілася над самою прірвою, мов маленька біла левиця на троні. І як вона туди видерлася? — Гей, овечко, — звернувся до неї Том, — гляди не зірвися. Було б шкода, якби красуня на кшталт тебе розбилася.

Вівця презирливо поглянула на нього, і він раптом видався собі недоумком. Пропив останній розум, ідіот. Але тепер точно зав'яже. З нього ще буде пуття. У туристичному бізнесі. Майбутнє Гленкілла — саме в туризмі. Треба негайно обговорити це з хлопцями в пабі.

Та спочатку він швиденько роздивиться ближче розкішного чорного баранця. Чотирирогого. От дивина. Джорджеві овечки — це щось особливе.

Але чорномастий не давався, без зусиль і зайвих рухів ухиляючись від його хвату.

Аж раптом Том побачив заступ.

Підхожий. Такий і йому знадобився б. Та й, здається, нічийний, адже докола — нікого. От він і вирішив привласнити той заступ. Сховати поки під дольменом, а коли стемніє, повернутися й забрати. Хоча думка йти сюди поночі не надто йому подобалася. Про дольмен усяке розповідали. Але ж він сучасна людина, а заступ — чудовий. Його рука саме взялася за держак, коли нога наткнулася на щось м'яке.

Того пообіддя в «Скаженому вепрі» Тома О'Меллі вперше за довгий час знову уважно слухали.

*

Невдовзі Гезер побачила, як від села підтюпцем підіймається стежиною невеличкий гуртик людей. Коротке бекання, довге, знову коротке — і з-під дольмена дещо неохоче випірнув Отелло.

Попереду йшов худючий, незнайомий вівцям чоловік. До нього придивлялися пильно, адже особина вожака завжди важить.

За ним поспішав різник. Вівці затамували дихання, бо різник їх жахав. Самого його запаху було достатньо, щоб у всякої овечки затрусилася жижки. Від нього несло мученицькою смертю. Криками, боєм і кров'ю. Різника боялися навіть собаки.

Вівці його ненавиділи. А от Габріеля — чоловічка у м'якому ширококрисому капелюсі та з кошлатою бородою, який швидко перебирав ногами, щоб не відставати від туші попереду, — любили. Вони знали, за що ненавидять різника, але й самі не розуміли, за що люблять Габріеля, чий харизмі просто не можна було опиратися. Його собаки виконували фантастичні штуки. Він щороку перемагав на великому пастушому конкурсі в Горі. Його дуже поважали, а ще подейкували, наче він уміє розмовляти з тваринами. Хоча це була неправда, бо принаймні овечки нічого не розуміли, коли Габріель бурмотів до них гельською¹. Але зворушені, улещені та зрештою підкуплені, довірливо збігалися до нього, коли він трюхикав путівцем повз їхнє пасовище.

Люди вже майже добігли до трупа. На мить забувши вдавати природність, сміливіші вівці нетерпляче повитягували шії. За кілька ягнячих скоків від Джорджа худючий вожак застиг, як укопаний. Його довготелеса постать гойднулася, наче гілка на вітрі, а очі голками вп'ялися туди, де з Джорджевих нутроців стирчав заступ.

Інші двоє теж завмерли дещо віддалік від тіла. Різник на якусь мить потупився, а Габріель вийняв руки з кишень

¹ Тут: споконвічна мова ірландців, яку дуже сильно потіснила англійська. — Тут і далі прим. перекл.